

Кәсіптік стандарт: «Балеттанушы»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Балеттанушы" кәсіптік стандарты (бұдан әрі-кәсіптік стандарт) "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес және оның ішінде кәсіпорындарда персоналды оқытуға, білім беру ұйымдары қызметкерлері мен түлектерінің кәсіптік біліктілігін тануға және ұйымдарда және ұйымдарда персоналды басқару саласындағы кең ауқымды міндеттерді шешу мақсатында әзірленді және мәдениет саласында қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті;

3) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

2) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

3) ЭҚЖЖ – экономикалық қызметтің жалпы жүктеуіші;

4) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

5) БА – біліктілік анықтамалығы;

6) БХСЖ – білім берудің халықаралық стандартты жіктемесі.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Балеттанушы

5. Кәсіптік стандарттың коды: R90012023

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

R Өнер, ойын-сауық және демалыс

90 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет

90.0 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет

90.01 Өртістік қызмет

90.01.2 Концерт қызметі

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Өнертану қызметі; хореографиялық өнердің тарихын, теориясын зерттеуге ықпал ететін іс-әрекеттер. Хореографиялық өнер саласындағы сыни қызметі.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Балеттанушы - 6 СБШ-нің деңгейі

2) Балеттанушы - 7 СБШ-нің деңгейі

3) Балеттанушы - 8 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Балеттанушы»:

Топтың коды:	2633-1		
Қызмет атауының коды:	2633-1-001		
Кәсіптің атауы:	Балеттанушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:		
Формалды емес және информалды біліммен байланыс:	Міндетті емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1432-0-003 - Бас өнертанушы	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Кәсіби өнертану, сыни, ғылыми-зерттеу, редакциялық және баспа ісі, хореографиялық өнер саласындағы оқытушылық жұмысы. Мәдениет мекемелеріндегі, оқу орындарындағы практикалық іс-шаралар.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ғылыми-зерттеу жұмысы 2. Сыни жұмысы 3. Редакциялық және баспа жұмысы 4. Ұйымдастырушылық және шығармашылық жұмысы
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Ұйымдастыру-басқару жұмысы, баспасөз және шығармашылық одақтармен байланысы
Еңбек функциясы 1: Ғылыми-зерттеу жұмысы	Дағды 1: Өзіндік ғылыми-зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру және жүзеге асыруы	Машықтар: 1. Хореографиялық өнердің тарихы мен теориясы саласында өз бетінше ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу дағдыларын меңгеру. 2. Мұрақор құжаттарымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.
		Білімдер: Отандық және әлемдік хореографиялық өнердің тарихын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Зерттеу тобының құрамында ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыру және жүзеге асыруы	Машықтар: 1. Зерттеу тобының құрамында жұмыс істеу дағдыларын меңгеру. 2. БАҚ, бейне көздермен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.
		Білімдер: 1. Ғылыми-зерттеу жұмысын жүргізу әдістемелерін. 2. Отандық және әлемдік театр, музыка, бейнелеу және кино өнерінің тарихын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Сыни жұмысы	Дағды 1: Сыни жұмысын ұйымдастыру және жүзеге асыруы	Машықтар: 1. Өзіндік талдау әрекеттерін жүзеге асыру және ұйымдастыру дағдыларын меңгеру. 2. Хореографиялық өнер саласында, ғылыми және мерзімді басылымдарда, интернет сайттарда мақалалар жазу және жариялау түрінде сыни талдау дағдыларын меңгеру. 3. Өткен және қазіргі заманның хореографиялық өнерінің стильдері мен бағыттарын жүйелеу дағдыларын меңгеру.
		Білімдер: 1. Хореографиялық өнер туындыларының, сондай-ақ әртүрлі дәуірлердің стильдері мен бағыттарын өнертану талдауының әдістерін. 2. Өнер сынының жанрларын білу (шолу, шығармашылық портрет, проблемалық мақала және т. б.).

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Хореографиялық өнер мәселелерімен қоғамдық талқылауларға қатысу	Машықтар: Балет спектакльдерінің қойылымдарын, концерттік бағдарламаларды, балет әртістері мен би ұжымдарының орындаушылық шеберлігін, қазіргі заманғы хореографиялық өнер мәселелерін қоғамдық талқылауға қатысу дағдыларын меңгеру. Білімдер: Көпшілік алдында сөйлеудің түрлері мен формаларын білу
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Редакциялық және баспа жұмысы	Дағды 1: Бұқаралық ақпарат құралдарында редакциялық жұмыстарды жүргізу.	Машықтар: 1. Редакторлық жұмыстың практикалық дағдыларын меңгеру. 2. Баспа жұмыстың дағдыларын меңгеру. Білімдер: Редакциялық-баспа жұмысының негізгі принциптерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Бұқаралық ақпарат құралдарында редакциялық жұмыстарды жүргізу.	Машықтар: БАҚ-та редакциялық жұмысты жүргізу дағдыларын меңгеру. Білімдер: БАҚ-тағы редакциялық қызметтің негізгі принциптерін
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Ұйымдастырушылық және шығармашылық жұмысы	Дағды 1: Ұйымдастырушылық және шығармашылық жұмысын жүзеге асыруы	Машықтар: 1. Хореографиялық өнер саласындағы кеңесші, сарапшы функцияларын жүзеге асыру дағдыларын меңгеру. 2. Конкурстарды, концерттерді, презентацияларды, арт-фестивальдерді және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру дағдыларын меңгеру. Білімдер: 1. Хореография саласындағы заманауи балетмейстерлік және орындаушылық өнердің өзекті мәселелерін. 2. Хореографиялық өнер саласындағы өзекті ғылыми зерттеулерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Конкурстар, концерттер және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру	Машықтар: Конкурстарды, концерттерді, презентацияларды, арт-фестивальдерді және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру дағдыларын меңгеру. Білімдер: 1. Хореография саласындағы заманауи орындаушылық өнердің өзекті мәселелерін. 2. Арт-менеджменттің негізгі қағидаларын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Ұйымдастыру-басқару жұмысы, баспасөз және шығармашылық одақтармен байланысы		

	Дағды 1: Ұйымдастыру-басқару жұмысын жүзеге асыру	Машықтар:	
		1. Мемлекеттік, аудандық мәдениет басқармаларында, театрларда, шығармашылық ұжымдарда, мұражайларда, шығармашылық одақтарда, басқа да қоғамдық ұйымдарда құрылымдық бөлімшелер маманының функцияларын жүзеге асыру. 2. Конкурстарды, концерттерді, презентацияларды, арт-фестивальдерді және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру дағдыларын меңгеру.	
		Білімдер:	
		Арт-менеджменттің негізгі қағидаларын.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: БАҚ-пен байланысты ұйымдастыру және жүзеге асыру	Машықтар:	
		1. Бұқаралық ақпарат құралдарымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру. 2. Хореографиялық өнер, елдегі мәдени шаралар туралы қажетті материалдарды дайындау дағдыларын меңгеру. 3. Сұхбат, баспасөз конференциялары, әлеуметтанулық сауалнамалар, пиар-акциялар өткізу дағдыларын меңгеру.	
		Білімдер:	
		Бұқаралық ақпарат құралдарымен жұмыс істеудің негізгі принциптерін.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Ойлау икемділігі		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Балетмейстер қоюшы	
	6	Мәдени ұйымдастырушы	
	6	Өнер жобасының көркемдік жетекшісі	
	6	Шығармашылық ұжымының / өнер саласындағы маркетингі және қоғаммен байланыс бөлімінің / мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесінің жетекшісі	
	6	Драматург	
	6	Көркемдік жетекшісі	
10. Кәсіптің карточкасы «Балеттанушы»:			
Топтың коды:	2633-1		
Қызмет атауының коды:	2633-1-001		
Кәсіптің атауы:	Балеттанушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Міндетті емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1432-0-003 - Бас өнертанушы 2334-0-050 - Хореографиялық өнер оқытушысы, колледж 2334-0-044 - Театр өнері оқытушысы, колледж	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Кәсиби өнертану, сыни, ғылыми-зерттеу, редакциялық және баспа ісі, хореографиялық өнер саласындағы оқытушылық жұмысы. Мәдениет мекемелеріндегі, оқу орындарындағы практикалық іс-шаралар.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Хореографиялық өнердің тарихы мен теория саласындағы ғылыми-зерттеу және педагогикалық қызметті іске асыру
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Хореографиялық өнердің тарихы мен теория саласындағы ғылыми-зерттеу және педагогикалық қызметті іске асыру	Дағды 1: Көркемдік тәжірибесіне терең ғылыми білімдерін енгізу	Машықтар: 1. Қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды, ғылыми ақпаратты алу, өңдеу және сақтау әдістерін меңгеру. 2. Хореографиялық өнердің қазіргі заманғы ғылыми және педагогикалық мәселелерін тұжырымдап, шеше білу. 3. Таңдалған тақырып бойынша ғылыми –зерттеу жұмыстарын жоспарлай және жүргізе білу.
		Білімдер: Отандық және шетелдік ғылымның жаңа теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктерін, хореографиялық өнердің тарихы мен теориясы саласындағы заманауи зерттеу әдістерін білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Педагогика процесіне терең ғылыми білімдерін еңгізу	Машықтар: ЖЖОКБҰ-да оқытудың заманауи әдістерін, технологияларын, практикасын меңгеру.
		Білімдер: Хореографиялық өнер тарихы мен теориясы бойынша пәндерді оқытудың жаңа әдістері мен технологияларын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тез шешім қабылдай білу Мақсаткерлік Тәртіптілік Эмоциялық парасат Дәлдік Белсенді азаматтық ұстаным Қарым-қатынас Дипломатиялық Жауапкершілік Өзін-өзі ұйымдастыру.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Балет сыншысы
	7	Көркемдік жетекші
	7	Бас ғылыми қызметкер
	7	Шығармашылық ұйымдар бөлімінің меңгерушісі

	7	Әдеби-драмалық бөлімнің меңгерушісі (жетекшісі).	
	7	Оқытушысы	
11. Кәсіптің карточкасы «Балеттанушы»:			
Топтың коды:	2633-1		
Қызмет атауының коды:	2633-1-001		
Кәсіптің атауы:	Балеттанушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	8		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (PhD докторантура, PhD дәрежесі, осы саладағы PhD дәрежесі, ғылым кандидаты, ғылым докторы)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Міндетті емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1432-0-003 - Бас өнертанушы 2314-0-011 - Оқытушы, доцент, театралдық өнер профессоры, ЖОО 2334-0-050 - Хореографиялық өнер оқытушысы, колледж 2334-0-044 - Театр өнері оқытушысы, колледж		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ғылыми және педагогикалық қызметті жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ғылыми қызметті жүзеге асырады.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Мәдениет бөлімдері мен ұйымдарына басшылықты жүзеге асырады.	
Еңбек функциясы 1: Ғылыми қызметті жүзеге асырады.	Дағды 1: Мәдениет және өнер саласындағы күрделі ғылыми, ғылыми-әдістемелік және шығармашылық процестерін басқаруды қамтамасыз ету.	Машықтар:	
		1. Мәдениет және өнер саласындағы ұйымдардың қызметін ғылыми басқару және жоспарлау әдістерін меңгеру. 2. Өнертану саласындағы ғылыми зерттеу әдіснамасын меңгеру.	
	Білімдер:	1. Мәдениет және өнер саласындағы ұйымдардың қызметін ғылыми басқару және жоспарлау әдістерін меңгеру. 2. Өнертану саласындағы ғылыми зерттеу әдіснамасын меңгеру.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылады	
	Дағды 2: Қазіргі кезеңдегі хореографиялық өнердің даму тенденцияларына ғылыми зерттеулер жүргізу.	Машықтар:	
		1. Ғылыми зерттеу нәтижелерін кәсіби қызметте пайдалану. 2. Хореографиялық өнер туындыларының көркемдік құндылығын негіздеу әдістемесін меңгеру.	

		Білімдер: 1. Кәзіргі уақыттағы ғылыми мәселелерді және өнертану даму тенденцияларын түсіну және білу. 2. Өнердегі жобалау технологияларының ғылыми негіздерін білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: Мәдениет бөлімдері мен ұйымдарына басшылықты жүзеге асырады.	Дағды 1: Хореографиялық өнер саласындағы мамандарды даярлау/қайта даярлау/біліктілігін арттыру процестерін басқару	Машықтар: 1. Хореографиялық өнер саласындағы мамандардың құзыреттілік (шеберлік) деңгейін бағалау. 2. Хореографиялық өнер саласында заманауи технологияларды енгізу әдістемесін меңгеру.
		Білімдер: Хореографиялық өнердің заманауи даму тенденцияларын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылады
	Дағды 2: Мәдениет ұйымының қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асыру.	Машықтар: 1. Мәдениет бөлімшелері мен ұйымдарының ғылыми, оқу-әдістемелік және шығармашылық процестерінің адами және материалдық ресурстарын ұйымдастыру, жоспарлау, басқару және үйлестіру әдіснамасын меңгеру. 2. Инновациялық шығармашылық ұсыныстарды енгізу, өзекті моральдық мәселелерді шешу мақсатында мәдениетті немесе жобаларды ұйымдастырудың миссиясын, тұжырымдамасын және саясатын қалыптастыру.
		Білімдер: 1. Стратегиялық және орта мерзімді жоспарлаудың негіздерін біледі. 2. Мәдениет және өнер саласындағы халықаралық ынтымақтастық қағидаттарын біледі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылады
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жүйелі ойлау Стратегиялық ойлау Зейінді шоғырландыру және бақылау Жобалық ойлау Көшбасшылық Өзіндік тиімділік Нәтижеге жеке жауапкершілік Команда құру Өзінің ғылыми, педагогикалық және шығармашылық деңгейін арттыру.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	8	Балет зерттеушісі
	8	Мәдениет және өнер ұйымдарының басшысы
	8	Ғылыми орталықтың/зертхананың басшысы
	8	Бас ғылыми қызметкер / сарапшы
	8	Аға ғылыми қызметкер / сарапшы
	8	Ғылыми қызметкер / сарапшы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі

Орындаушы:

Борамбаев Нурбек Медерович, +7 (705) 160 57 01, n.borambaev@msm.gov.kz

13. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Темірбек Жургенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы

Орындаушылар:

Гизатова Гульнара Бисенгалиевна, +7 (701) 494 95 56, gbisen@list.ru

Шанкибаева Алия Бахитжановна, +7 (770) 224 03 82, aliyabahitjanovna@gmail.com

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 10.01.2024 г.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 02.11.2023 г.

16. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 15.02.2024 г.

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1 , 2024 г.

18. Болжамды қайта қарау күні: 03.11.2027 г.